

vse, kar ima povedati. Platon in Aristotel pravi, da je *θαυμάσιον* (čuditi se, z občudovanjem opazovati) vir filozofije. Na umetnost preneseno bi se to reklo: ako zna umetnik s svojim umotvorom, recimo s sliko, glede na njeno vsebinsko in formalno stran pridobiti gledalca, da ju bo z zanima-

njem opazoval in premišljeval, se mu bo polagoma, čeprav ne brez truda, odkrila ideja, ki jo izraža umetnik s svojim umotvorom. To nam nepobitno dokazuje umetnost vseh časov, v kolikor je klasična, veljavna tudi za nas in ne samo trenutno hedonistična.

KAJN.

Mojih otrok dvojica molitve šepeta,
moja duša je žalostna . . .

O Bog, o Bog,
sredi zemlje s krvjo prepojene,
s krvjo junakov, krščanskih bratov,
sredi zemlje, namočene s solzami
sirot in vdov in mater,
sredi velike gomile,
sredi posvečene,
je vstal
in dvignil roko v zločin,
omadeževal mater zemljo,
kri junakov in grob,
solze mater in vdov in sirot,
izsilil kletev stotisočem
bratov, vernih kralju in spominu
dedov. — Kajn!

O zemlja bedna,
kje si to zaslužila,
da si ga rodila,
ki mu je ime Kajn!

O zemlja, ti si morila!
Ti si kralja morila!
Ti si moža morila!
Ti si ženo morila!
Ti si očeta in mater sirotam morila!
Ti si ga rodila,
ki mu je ime — Kajn!
Ali je to plod, ki raste iz mater naših,
da svojega gospoda mori,
svojega gosta mori,
gosta iz zasede mori?
Ali je to plod mater naših? Kajn?
— Mati! Bolno obličje zakrij!
Mera tvojih boli je šteta,
huje več ne boš zadeta,
kot te dni,
ko ti pljunil je v oči
tvoj sin, tvoj Kajn!

Mojih otrok dvojica molitve šepeta,
moja duša je žalostna.

Ivan Pregelj.

OBOL.

(Ob smrti matere.)

Bila si zvezda in nisem Te videl,
da bi rekel v temi: Svetloba.
Zdaj Te vidim, ko iz groba
poganjajo misli in se vežejo
v žareč, žgoč obroč krog srca
in vanj režejo
besedo, eno samo besedo:
Mati! — —

JESEN.

Zunaj je jesenska noč. Fantje pojo.
Rože vidim in slano
in slišim žalost po dekletu.

Pokličem se in si odgovarjam:

Razparam si prsi, z roko zgrabim po srcu
in ga treščim ob steno,
da ji vtisne rdečo rožo in pade na tla.

Jos. Lovrenčič.